

TARKASTUSKERTOMUS PMA 012

VAASA, MAALAHTI, MUSTASAARI

Tarkastuskäynti 18.7.2001

Pentti Rislä

Kuvaus: Maastokäynti, johon osallistuivat Uumajalainen geologi Rabbe Sjöberg vaimoineen sekä vaasalaiset Runar Nieminen ja Kurt West. Maastokäynnillä paikallistettiin viisi kohdetta, joissa oli yksi tai useampi ristikkäin aseteltu kivirivi eli kompassiruusu. Ainoastaan Bladbackenin kompassiruusu on Museoviraston rekisteröimä. Kompassiruusut oli ladottu pyöristyneistä luonnonkivistä pääilmansuunnat osoittaviksi tasasivuisiksi risteiksi, joiden koko vaihteli noin 1,5 m - 3 m. Kaikki kompassiruusut oli tehty avokallioalueille.

Sjöberg mittasi jäkälät (gula kartlav) sekä suoritti rapautumiskokeen (Schmidhammer-test). West ja Nieminen ottivat pohjoispoikkeaman kompassilla, mutta näin silmämääräinen tulos ei ole riittävän tarkka. Ajoittamista varten tulisi mitata pohjoissuunnan poikkeama linjaseipäitä ja esim. bussolia käyttäen.

Paikanmääritykset on tehty Garmin GPS II Plus satelliittinavigaattorilla ja laitteen ilmoittama horisontaalinen sijaintivirhe vaihteli 3-7 m. Sijaintivirhe on laitteen käyttökokemukseen perustuen luotettava.

VAASA, SUNDOM, ÖJEN

PK 1331 08

x=6996 050, y=1528 440, z=12,5

MIR, 905 01 00 03

Rapautumiskoe ja jäkälämittausta suurimmasta kompassiruususta.

Kolme kompassiruusua, joista kaksi suurinta paljaalla kalliopinnalla. Pienimmässä useampi päällekkäinen kivikerta ja keskusta näyttää kasalta. Suurimman kompassiruusun keskikiven alla lasinsiruja. Tehty pyöritysteistä jäkälän peittämistä luonnonkivistä.

Koot: 2,7 m N-S x 2,9 m W-E ja 2,3 x 2,3 m sekä 1,4 x 1,75 m.

KJR 769 01 0033

MUSTASAARI, SULVA, BLADBACKEN W (rekisteröity kohde nro 33 Sulva)

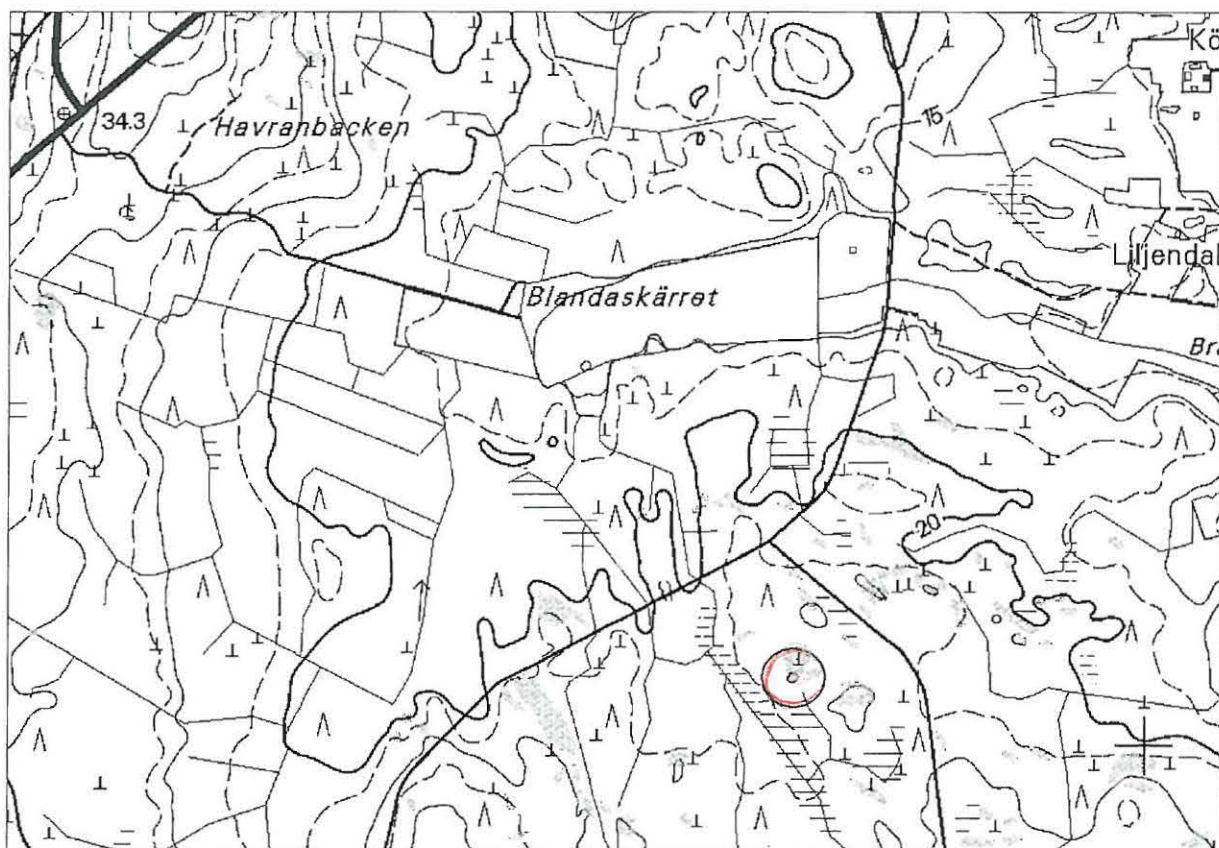
PK 1331 10

x=6986 110, y=1533 397, z=22,5

Rapautumiskoe kalliopinnalla olleesta kompassiruuksusta.

Kaksi kompassiruuksua toinen kalliopinnalla toinen yliturvuttunut. Toinen kompassiruuksu oli kivikooltaan poikkeava, kivien koko oli pääsääntöisesti halkaisijaltaan lohkaremainen eli yli 20 cm ja yliturvuttumisen vuoksi ristikuvion pohjoissakaran pituus oli epäselvä.

Koot: 2,2 x 2,2 m ja 1,65(1,9?) m N-S x 1,65 m

54

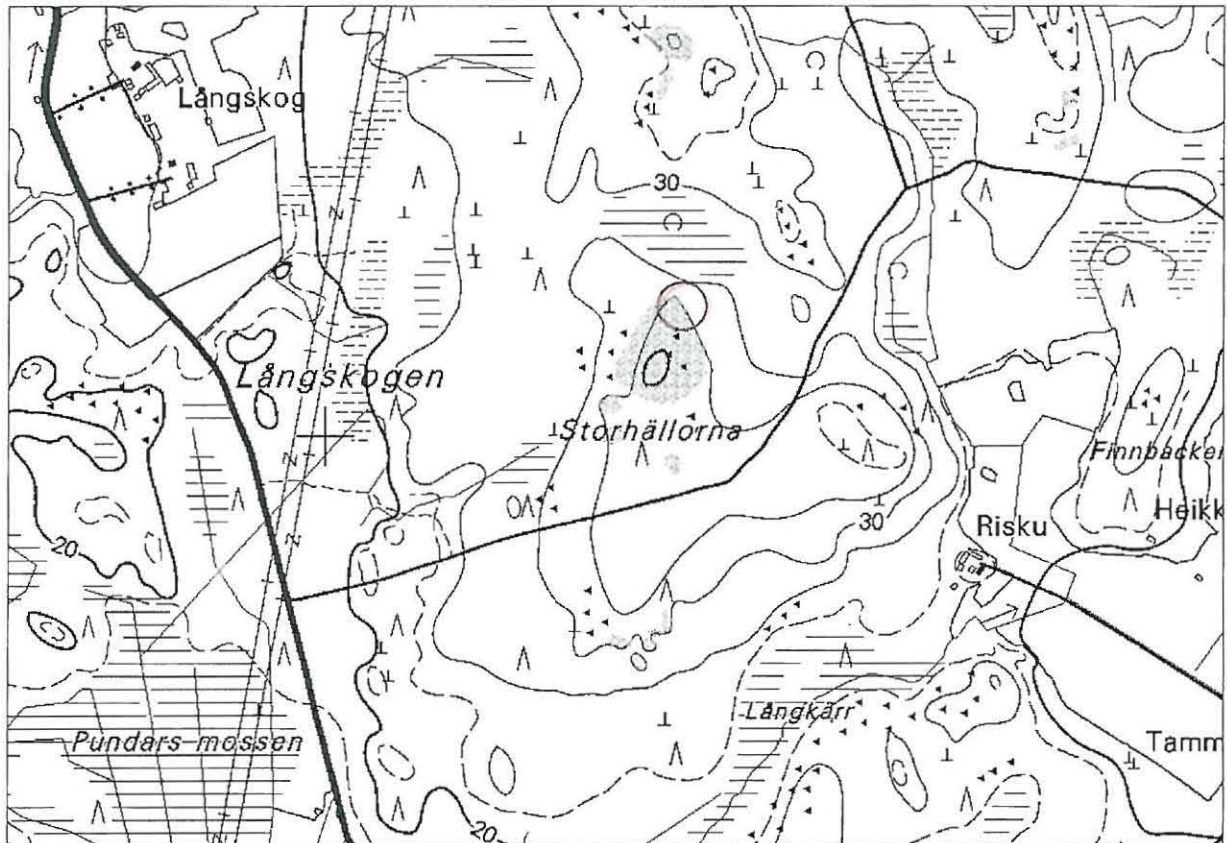
MUSTASAARI, SULVA, STORHÄLLORNA
 PK 1333 01
 x=6986 214, y=1542 621, z=35

06
 Mir 499 01 004

Rapautumiskoe.

Yksi kompassiruusu turvettuneella kalliopinnalla. Kompassiruusu on kiviainekseltaan ja rakenteeltaan poikkeava, sillä se oli kylmämuurattu alueen kalliosta lohjenneista tai lohkaistuista suorasisuisista osin suorakaiteen muotoisista kivistä kahteen kerrokseen. Runar Niemisen kuuleman mukaan se on tehty aikanaan maanmittaria odottaessa. Kivien alla paljas kallio, muuten kallio noin 5 cm paksuisen turpeen peitossa. Erittäin suuria, osin koko kivipinnan peittäviä jäkälä, jotka rajautuvat lohkopintaan eli olleet kivipinnassa jo rakennettaessa.

Koko: 2,85 m N-S x 2,8 m W-E.

65

MUSTASAARI, KOIVULAHTI, RÖVARBERGSBACKEN

Myr 270 610009

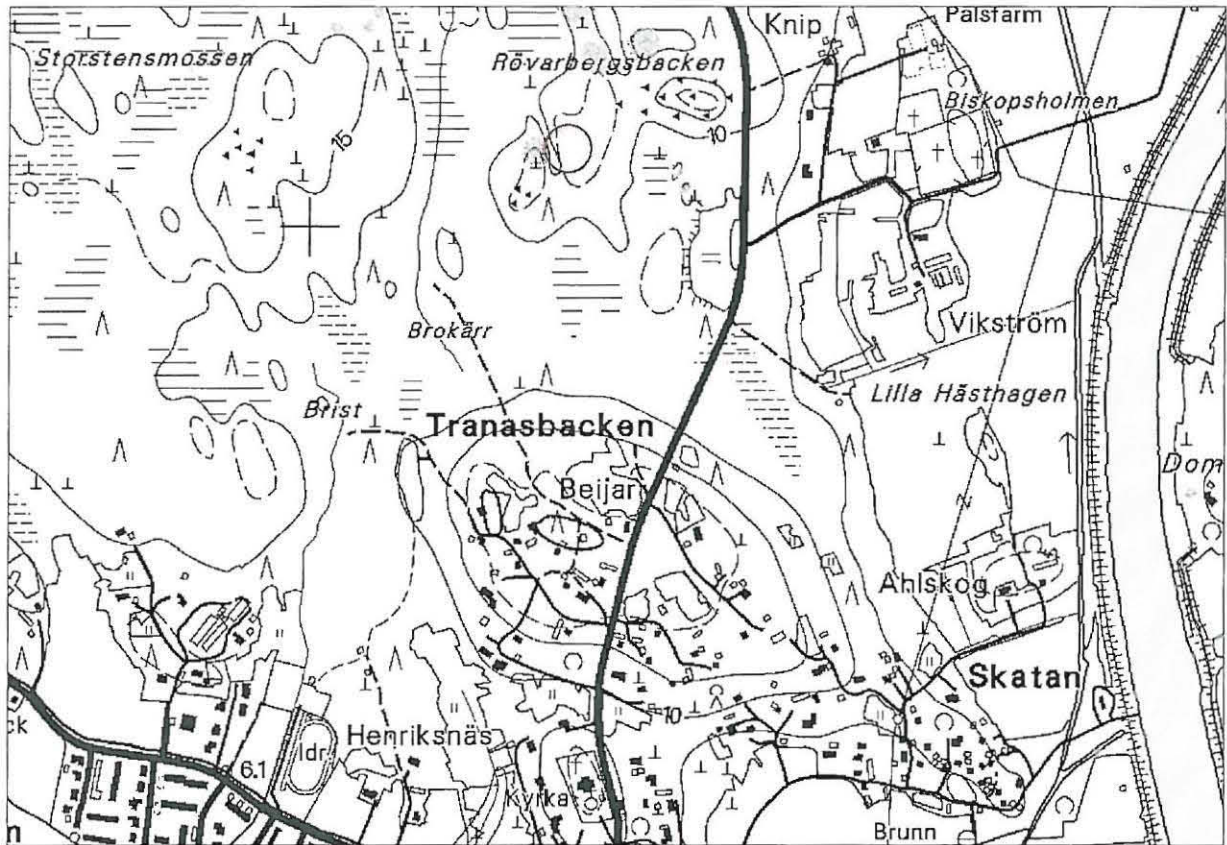
PK 1333 03

x=7008 152, y=1542 431, z=12,5

Rapautumiskoe ja jäkälämittaust.

Yksi kompassiruusu paljaalla kalliopinnalla. Vastaa korkeussijainniltaan ja kooltaan sekä muodoltaan Sundomin kompassiruusua.

Koko: 2,9 m N-S x 3,2 m W-E.

MAALAHTI, SVARTÖN, KOMPASSBERGET

PK 1331 07

x=6986 863, y=1525 244, z=12,5

M/R 475 01 0081

Rapautumiskoe.

Yksi kompassiruusu paljaalla kalliopinnalla. Kalliolla ja siirtolohkareissa ei jäkälää ja alueen kallio lohkeilee ilmeisesti aikaisemman vahvan metsäpalon vuoksi. Yksi sakaran pää ei aseteltu kivistä vaan jatkuu kalliolla olevana kohoumana.

Koko: 2,95 m N-S x 2,5 m W-E.

